

Miten tukea koko yhteisön hyvinvointia?

Kuinka tukea yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia tukemalla empatiaa, resilienssiä ja dialogisuutta.

Tervetuloa!

*Odottaessasi kokeile **chat-toimintoa** ja kerro mistä päin maailmaa tulet linjoille.
Kokeile myös **Annotate-toimintoa**.*

Gradia 15.9.2021

Jari Karttunen, JAMK Ammatillinen opettajakorkeakoulu

jamk

Sosiaalisesti turvallinen tila – Rohkea tila

- Turvallinen tila tukena moninaisuudelle. Turvallisemman tilan ylläpitäminen on kaikkien tapahtumiin ja toimintaan osallistuvien vastuulla. <https://helsinginyknuoret.fi/turvallinen-tila/>
- Turvallisemman tilan rinnalle on luotu ehdotuksia rohkeasta tilasta, eli *brave space*, jolla painotetaan sitä, että oppiminen vaatii rohkeutta päästää irti totutusta, jotta voi nähdä ja ymmärtää uutta näkökulmaa. (Arao & Clemens 2013, 141.)

<https://alternativebreaks.org/safe-or-brave-spaces/>

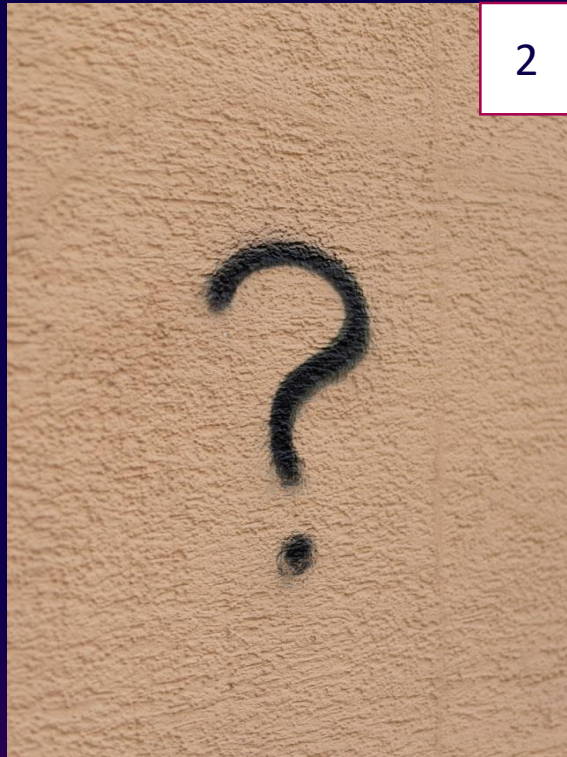
- Myös: Arao, Biran & Clemens, Kristi 2013. "From Safe Spaces to Brave Spaces: A New Way to Frame Dialogue Around Diversity and Social Justice." *The Art of Effective Facilitation: Reflections From Social Justice Educators*, toim. Lisa M. Landreman, 135-150. Sterling, Virginia: Stylus Publishing, LLC.

Sosiaalisesti
turvallinen
webinaari

1

2

3

4

5

6

jamk

Tässä esityksessä kello 14.00-15.30

Kuinka tukea yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia tukemalla empatiaa, resilienssiä ja dialogisuutta.

- Uupumus, yhteisöllisyys, jaksaminen
- Luottamus pääoma
- Tunne, emootio, affekti
- Sietoikkunassa toimiva yksilö ja yhteisö
- Hyvinvointi – yksilö – yhteisö
- Yhteisöllisyys, osallisuus
- Validointi
- *Virkistystauko*
- Hyvä oppiminen ja yhteisöllisyys
- Yhteisöllinen resilienssi
- Ryhmä on tärkein oppimisympäristö
- Dialoginen yhteisö
- Materiaalia. kommentteja ja ajatusten vaihtoa
- Lopetus

#toisenasteenuupumus

- Opiskelu-uupumus toisen asteen oppilaitoksissa
- Etä- ja itsenäinen opiskelu - itsensä johtamisen taidot
- Opiskelutaidot
- Jaksamisesta, mielenterveydestä ja niiden tukemisesta.
- **Yhteisöllisyys, eli kokemus siitä, että on osa ryhmää ja tulee kohdatuksi, “mitä kuuluu?” ja pysähtymällä kuulemaan, miten toisella menee.**
- Erityinen tuki, yksilöllinen tuki, opinto-ohjaus, ryhmänohjaajan tuki
- Opiskeluhuolto
- <https://www.yeesi.fi/jaksaa-jaksaa/mita-kuuluu-koulutukset/>

Luottamuspääoma on varastoitua kokemusta

että voi ja kannattaa luottaa toiseen. Nuoren keräämä luottamuspääoma määrittää sitä, millainen oletusmalli hänelle muotoutuu siitä, miten toiset ihmiset toimivat ja vastaavat hänelle. **Oletusmallit muodostuvat ja muokkautuvat jatkuvasti uusissa kokemuksissa.** Vaikuttamalla havainnointiin ja havaintojen mielen sisäiseen tiedon järjestelyyn ne luovat kullekin hänen ainutkertaista tapaansa aistia ja kokea maailmaa. (Hietanen-Peltola, Rautava, Laitinen, Autio 2019)

Jos luottamuspääomaa ei olisi

Elämä ilman luottamuspääomaa perheissä, organisaatioissa ja yhteiskunnassa olisi todennäköisesti kovaa, kylmää ja laskelmoivaa. Ihmiset välttelisivät toisiaan ja rakentaisivat välilleen vaikeasti ylitettäviä muureja. He käyttäisivät välinpitämättömästi toisia omaksi hyödykseen. (Harisalo & Miettinen 2019)

Luottamus

on perusta, jonka varassa asiat tapahtuvat.

Se mahdollistaa ihmisten sosiaalisen elämän tuttujen ja tuntemattomien keskellä.

Kun ihmiset luotavat lakeihin, he toimivat niiden mukaan ja arvostavat lainsäätäjiään.

Organisaatioissa luottamus tuo ihmiset yhteen, pitää heidät yhdessä ja saa heidät ponnistelemaan yhdessä.

Luottamus on vallan valtaa, koska se minimoi pelkoja, vilppiä ja pakkoa.

(Harisalo & Miettinen 2019)

Tunne

Suomen kielen sana ”tunne” on merkitykseltään laaja, ja esimerkiksi englannin kielen sanat *feeling*, *emotion* ja *affect* voidaan kaikki kääntää tunteeksi. (Jokinen ym. 2015)

Feeling, ”fiilis”

viittaa tuntemukseen, joka tuntuu ruumiissa, iholla tai ”luissa ja ytimissä” ilman että sille välttämättä olisi kielellistä tai sosiaalista ilmaisua. Sitä voi yrittää tavoittaa sellaisilla ilmaisuilla kuin ”vatsassa on perhoseja” tai ”sydän tuntuu raskaalta”.

Ihminen esimerkiksi herää siihen, että vatsassa on ”möykky”, ja hän tuntee tuon möykyn ennen kuin käsitteellistää sen esimerkiksi huoleksi läheisestä (tällöin tuntemus on jo muuttunut emootioksi). (Jokinen ym. 2015)

Emootiot

ovat kognitiivisesti tunnistettavia, kielellisesti nimettyjä ja kulttuurisesti tunnistettuja tunteita kuten kateus, mustasukkaisuus tai huoli.

Ne ovat sosiaalisia ja niistä voi puhua, ne muokkaantuvat vuorovaikutuksessa ja niitä voi teeskennellä. (Jokinen ym. 2015)

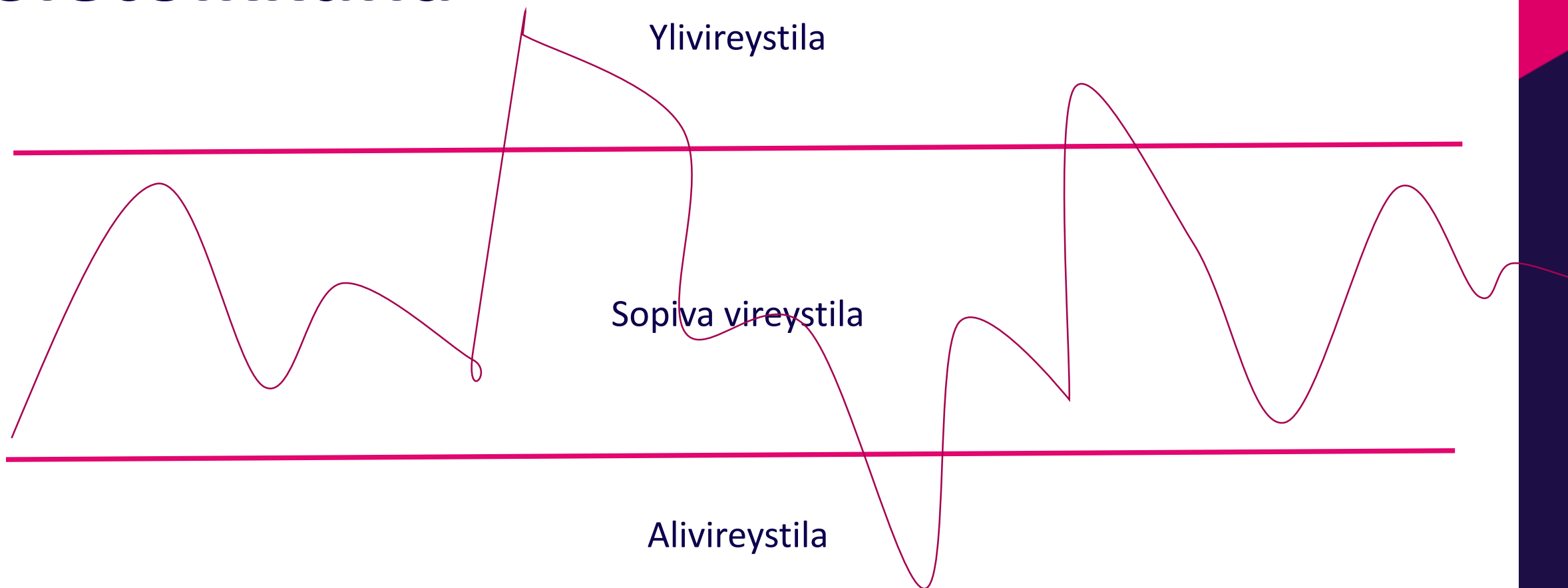
Affekti, tunnetila

on jotain tuntemusta ja emootiota avoimempaa ja ambivalentimpaa; niihin liittyvää, mutta niihin palautumatonta. Siinä on kysymys ruumiin kyvystä vaikuttaa ja tulla vaikutetuksi.

”käytännöllistä teoriaa siitä, miten
maailma toimii”.

(Berlant 2011 teoksessa Jokinen ym. 2015)

Siatoikkuna

Optimaalinen vireystila

- Sietoikkunassa on kyse omasta vireystilasta. Sen avulla voi tunnistaa omaa kehon ja mielen tilaa sekä havainnoida vireystilan vaikutusta omaan käyttäytymiseen.
- Silloin kun emme ole vahvasti yli- tai alivireystilassa olo on turvallinen voimme esim. oikeasti oppia uusia asioita. (Geneesi 2019)

Hyvinvointi – yksilö - yhteisö

- Hyvinvointi on henkilökohtainen asia, johon saa odottaa tukea myös muilta. Itsekin voit siihen monin tavoin vaikuttaa, vaikka hyväksymällä oman rajallisuutesi. (Niemi 2021)
- Maailman terveysjärjestön WHO:n määritelmän mukaan terveys on **täydellisen fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin tila.**
 - Mitä on täydellisyys tässä tilassa?
 - Yksilöllinen kokemus – henkilökohtainen asia?
 - Vaihteleva tai muuttuva tila?
 - Sumea?

Yhteisö

- Koko ihmiskunta
- Muutaman ihmisen joukko
- Oppilaitos
- Yhteinen kiinnostus
- Jatkuva
- Väliaikainen

Yhteisö

- Yhteisö-käsite on hyvin laaja. Se voi tarkoittaa koko ihmiskuntaa tai muutaman ihmisen joukkoa. Sen laajuus voi vaihdella maapallosta ruokakuntaan.
- Yleisimmillään yhteisö **viittaa ihmisten välisen vuorovaikutuksen tapaan, yhteisyyteen, ihmisten väliseen suhteeseen tai siihen, mikä on tietylle ihmisryhmälle yhteistä**. Yhteisöjä voidaan luokitella niiden **tavoitteiden** (esim. hoitoyhteisöt) ja **vuorovaikutuksen** luonteen (esim. aatteelliset yhteisöt) mukaan. (Lehtonen 2020)

Yhteisö

- Yhteisön määrittelemineen on osoittautunut tavattoman vaikeaksi, mutta sen toiminnan ideaalin määrittely on helppoa. Yhteisöstä on kysymys silloin, kun **ihmiset ovat liittyneet yhteen ja ryhtyneet yhteistoimintaan parantaakseen elinehtojaan. Päätösvalta toiminnasta ja käytössä olevista toimintaresursseista on yhteisöllä, jonka hallintaan kaikki yhteisön jäsenet osallistuvat.** (Lehtonen 2020)

Yhteisyys kehittyy kahdella eri tavalla

- On selvää, että yhteisön jäsenillä on oltava jotakin yhteistä eli voidaan puhua yhteisyydestä, johon taas on kaksi kehitysprosessia.
- **Yhteisyys vuorovaikutuksessa kehittyvänä ilmiönä.** Ryhmäidentiteetti muotoutuu konkreettisen toiminnan seurauksena ja tuloksena syntyy toiminnallinen yhteisö.
- Yhteisyys tietoisuudessa vahvistuvana yhteenkuuluvuuden tunteena. Tuloksena kehittyy **symbolista yhteisyyttä**. Modernissa maailmassa myös symbolista yhteisyyttä kutsutaan yhteisöksi.
- Yhteisöllisyys voidaan käsittää ideana tai tavoitteena. (Lehtonen 2020)

Yhteisöllisyys – hyvä elämä

- Yhteisöllisyyteen kytkeytyvä **aktiivinen kansalaisuus, mukanaolo, osallistuminen ja vaikuttaminen** ovat yksi osa kokonaisvaltaista elämänlaatua, hyvää elämää.
- Siksi tarvitaan aktiivisen kansalaisuuden yhteisöllistä kehittämistä ja vahvistamista. (Harju 2020)
- Yhteisöllisyys yhdistetään muun muassa parempaan politiikkaan, terveyteen ja hyvinvointiin sekä turvalliseen yksilönkehitykseen. Myös työelämässä vaadittavat taidot ovat yhä enemmän sosiaalisia. (Maunu 2016)

Osallisuus

- Osallisuus on yhteisöön liittymistä, kuulumista ja siihen vaikuttamista sekä kokemuksen myötä syntyvää sitoutumista.
- Siihen liittyy oikeus saada tietoa itseä koskevista asioista, mahdollisuus ilmaista mielipiteensä ja sitä kautta vaikuttaa terveyttä ja hyvinvointia määrittäviin tekijöihin.
- Osallisuus on keskeinen hyvinvointia ja terveyttä tuottava tekijä.

Lähde: <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/keskeisia-kasitteita>

Ihminen on hypersosiaalinen olento

Kuitenkin ihmisillä on eriävät tarpeet läheisyyteen

Aivotutkija Katri Saarikivi luonnehti ihmistä työkaluja valmistavaksi, sosiaaliseksi eläimeksi. Jotta ihmiset ovat selvinneet, heidän on jo kolme miljoonaa vuotta sitten pitänyt oppia valmistamaan työkaluja ja tehdä asioita yhdessä.

Kaikki parhaimmat saavutukset ovatkin yhteistyön tulosta. Kaikki kulttuuri ja tiede elää ja kehittyy vain, jos se elää meidän välisessä vuorovaikutuksessa. Yhteistyön ja vuorovaikutuksen perusta on empatia. (Empatia on avain yhteistyön lisäämiseen 2019)

Osallisuus
Yhteisö
Kuuluminen

Validointi

- Validoiminen tarkoittaa sitä, että aikuinen/ ohjaaja/ opettaja näyttää sanoin ja teoin ymmärtävänsä Lapsen/ nuoren/ opiskelijan tunnekokemuksen.
- Myötätuntoinen toisen asemaan asettuminen onnistuu, vaikka ei olisi samaa mieltä asioista.
- Lue lisää: <https://www.tunnetaitojalapselle.fi/validoiminen.html>
- <https://www.nuori.fi/2019/09/04/opiskelijoiden-mielenterveyden-jaksamisen-ongelmat/>

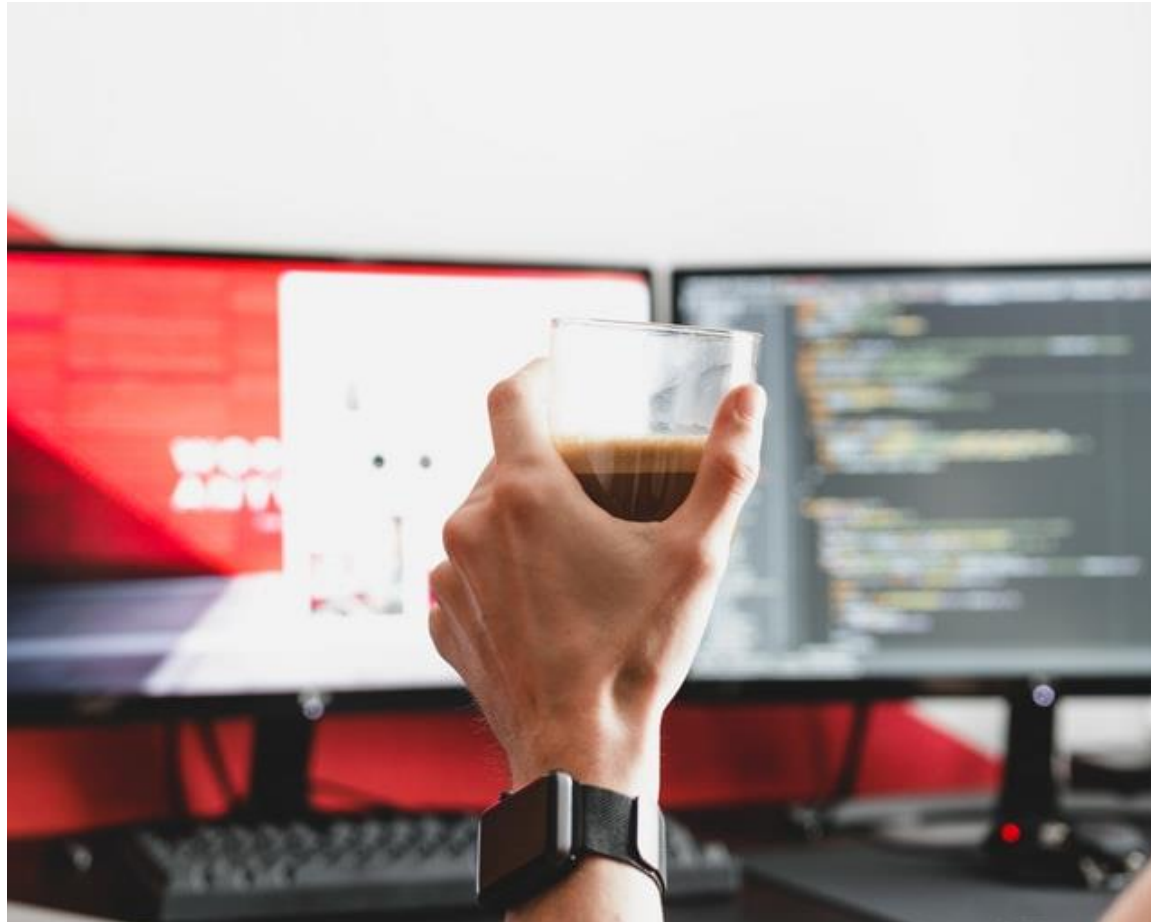
Koulutuksen laatupalkinnon saanut ammattiopisto kärsii teknisen alan opettajapulasta – osa opiskelijoista kokee jääneensä heitteille

Haastattelemamme Keudan opiskelijat kokevat jääneensä vaille opetusta. Oppilaitos myöntää osan ongelmista, mutta perustelee syitä opettajapulalla ja opetustavan muuttumisella.

Opiskelijat kokivat, ettei heitä kuultu, joten he ottivat yhteyttä Yleen.

– On sanottu epäkohdista opetushenkilöstölle. Ei voi luottaa, miten tosissaan on otettu, aikuisopiskelija sanoo.

Virkistystauko

jamk

MITÄ HYVÄ OPPIMINEN EDELLYTTÄÄ?

mukaellen Meltzer, 1996.

Resilienssi; vaikeuksista selviytyminen, haasteiden ”hanskaaminen”, muutoskykyisyys, kimmoisuus

- Resilienssi ei ole pelkästään muutoksista ja vaikeuksista selviytymistä, **vaan myös niiden ennakointia**
- Resilientti ihminen suhtautuu elämään **avoimesti sekä myötätuntoisesti** itseä ja muita kohtaan
- Resilientti ihminen kohtaa uusia haasteita ja kokemuksia kohti, koska hän näkee ne **mahdollisuutena kehittyä ja oppia**
- Kukaan ei ole resilientti yksin – suhde toisiin tärkeä – suhde yhteisöön – nojautuminen toiseen ja toisiin

➤ **Resilienssi; selviytyminen, turvallisuus, vastuu, ennakointi, mahdollisuus, suhde toiseen/toisiin**

Yhdessä tehden, kehittyen, oppien ja kehittäen

Ennakoiden Avoimesti sekä myötätuntoisesti itseä ja muita kohtaan Suunnaten kohti uusia haasteita ja kokemuksia

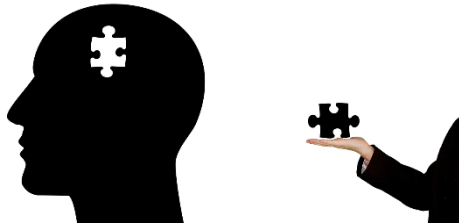
- Mahdollisuus kehittyä, oppia ja kehittää
 - Minä, läheiseni, opiskelijat, työkaverit
 - Työni, harrastukseni, vapaa-aikani
- Resilienssi ≠ Sisu**
- Etäopetus, poikkeustila, epävarmuus
 - Lähiopetukseen paluu jälkeinen hyvien käytänteiden jalostaminen
 - Lähiopetukseen paluu ja huonoista käytänteistä luopuminen
- Resilienssi on kyky ja taito, jota voi harjoitella!
 - Kuuntele lisää resilienssistä ”Mitä on resilienssi ja miten sitä kehitetään”: https://www.youtube.com/watch?v=S_fqsSc8BRE

KEHITTÄJÄT

VASTUSTAJAT

MUKAUTUJAT

(Mukaellen Peltokallio 2000, Mäki 2015)

Ovatko piirteet pysyviä?
Onko yhteisössä tilaa muuttua näissä rooleissa?

Lisää kehittäjistä, mukautujista ja vastustajista

- <http://jultika.oulu.fi/files/isbn9789526208176.pdf>
- <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/41988>

Olemista muille – suhteessa muihin?

- 1.Oppijoiden moninaisuuden arvostaminen
- 2.Kaikkien oppijoiden tukeminen
- 3.Yhteistyö muiden kanssa
- 4.Henkilökohtainen ammatillinen kehittyminen

Osallistavan opettajan profiili – arvot

(Euroopan erityisopetuksen kehittämiskeskus: Osallistava opettajan profiili 2012)

1. Oppijoiden moninaisuuden arvostaminen
2. Kaikkien oppijoiden tukeminen
3. Yhteistyö muiden kanssa
4. Henkilökohtainen ammatillinen kehittyminen

(teoksessa Maija Hirvonen (toim) 2015. Yhdessä toimien ja erilaisuutta arvostaen s. 14)

100 NUORTA KEHITTÄJÄÄ Nuorten terveiset psykososiaalisen tuen palvelupakettiin

1. Enemmän tukea ja seurantaa koko perheelle,
2. Mielen hyvinvointi keskiöön,
3. Tukea elämän perushallintaan,
4. Luotettava, pysyvä ja välittävä aikuinen rinnalle,
5. Tukea valintoihin, siirtymiin ja tulevaisuuden pohdintaan,
6. Harrastaminen mahdolliseksi kaikille,
7. Tarvitaan uusia väyliä löytää kavereita ja toisten seuraa,
8. Tuki ja tarjonta esille ja nuorten luokse.

Lähde: https://stm.fi/documents/1271139/7007736/100+kehitt%C3%A4j%C3%A4%C3%A4_Nuorten+terveiset+psykososiaalisen+tuen+palvelupakettiin_2018.pdf/6c25d13c-6362-45cf-a63a-4bde30130af2/100+kehitt%C3%A4j%C3%A4%C3%A4_Nuorten+terveiset+psykososiaalisen+tuen+palvelupakettiin_2018.pdf

Etäopetukseen siirtymä

” Opetus ikään kuin riisuttiin alastomaksi. Vaikka osa opettajista on tehnyt verkko-opetusta vuosikausia, suurimmalle osalle meistä muutos tarkoitti opetuksen riisumista tutuista vaatteista, vuosikymmenten tavoista ja perinteistä.

- Etäopetus saa meidät konkretisoimaan omia opetusfilosofioitamme.
- Materiaalin saan helposti tarjolle, mutta mitä muuta minun opettajana nyt pitääkään tehdä? Mitä opiskelijat tekevätkään oppiakseen? Miten parhaiten tukisin opiskelijoiden oppimisprosessia? Mikä onkaan opettamisen syvin olemus? ”

Pekka Koskinen, JyU: Alastomaksi riisuttu opetus; <https://jyunity.fi/ajattelijat/alastomaksi-riisuttu-opetus/>

" Toisen ihmisen kohtaaminen on jo ensimmäinen tukitoimi.

Se, että kuunnellaan mitä toisella on sanottavana.

Tarvitaan sensitiivistä myötäeläjää, joka osaa havainnoida toisen eleitä, ilmeitä ja koko olemusta ja joka pysähtyy toisen viereen .

Tarvitaan yhdessäoloa, uteliaisuutta, toivon herättelyä, yhdessä tavoitteiden rakentamista ja muutokseen suuntaavaa toimintaa.

Tuki ei ole yksisuuntaista asiantuntijalta asiakkaalle tai opettajalta oppijalle.” (Kontu 2021)

Joudumme pohtimaan asiantuntijan antamaa tukea myös **vallan näkökulmasta**: vuorovaikutus ja yhteinen viestintä on useimmissa tilanteissa epäsymmetrinen: epäsymmetrinen esimerkiksi kielellisesti. Mitä vähemmän kielellisesti heikommalla on hallussaan taitoja, sitä suurempi on asiantuntijan vastuu ja valta on.

Asiantuntijan tietoisuus omasta viestinnän taidostaan ja myös sen rajoituksista vaikuttaa toisen osallistumiseen ja vuorovaikutukseen.

Tutkimuksemme (Andante-tutkimusverkoston) osoittavat, että dialoginen ja dynaaminen vuorovaikutus tukea tarvitsevan ja asiantuntijan välillä on tehokasta.

Asiantuntija voi kehittää ja muokata omaa vuorovaikutustaan auttamaan paremmin tukea tarvitsevaa.

Dialogisuus on mm. sitä että taidoiltaan taitavampi kuuntelee niin, että toisen tekee mieli puhua tai ilmaista itseään. Hän vastaa niin että toisen ymmärrys edistyy ja pohtii ja reflektoi mitä toisen puhe herättää itsessä.

Asiantuntijan dynaaminen vuorovaikutustaito ilmenee **herkkänä ja tavoitteiden suuntaisena ja johdonmukaisen ilmaisu- ja toimintana**

Asiantuntijan vuorovaikutuksen laadulla on merkitystä myös silloin kun tehdään arviointia.

Kun asiantuntija joustavasti vaihtelee dialogista ja dynaamisesta vuorovaikutussuhdesta, hän houkuttelee toisen osaamista ja taitoja esiin. " (Elina Kontu 2021) Kontu Elina

2021. Jokaisen oikeus hyvään elämään. [Tampere Universities - Education, R&D.](https://www.tampere.fi/en/education-research) <https://www.youtube.com/watch?v=zDZEmLrX>

Opiskelijoiden hyvinvointi alkaa siitä, että työntekijät voivat hyvin (Katariina Salmela-Aro/ HY)

toisen asteen uupumus instagram

- Palautumisen merkitys: päivän aikana, viikon aikana, kuukauden aikana, lomat ja vapaajaksot – kognitiivinen ergonomia.
- Vähemmän tulevaisuuspuhetta, enemmän tässä ja nyt olemista.
- Nuorten osallistaminen ja nuorten ääni kaikkeen hyvinvoinnin tukemiseen tärkeää!
- Mitä osallisuus on opiskelijakunnan toiminnan lisäksi?
- Mitä on yhteisöllisyys? Miten olemme yhteydessä ympärillä oleviin ihmisiin. Turvallinen ja mielekäs ympäristö ja yhteisö.
- Kuinka arviointi tukee hyvinvointia?
- Uusia taitoja opettajille substanssin opettamisen rinnalle: positiivinen pedagogiikka, tietoisuustaidot, soft practise eli pehmeisiin taitoihin kuuluvaa työelämäosaamista

Dialogisuus

- Dialoginen lähestymistapa kasvatukseen perustuu toisaalta kriittiseen ja feministiseen pedagogiikkaan, toisaalta dialogisuusfilosofiaan.
- Aitoa dialogista suhdetta tavoitteleva pedagogiikka murtaa oppijan ja opettajan roolit ja sulauttaa ne toisiinsa.
- Opettajan rooli on liikkeellepanijan, tukijan, kannustajan ja ohjaajan rooli. Samalla opettaja myös muuttuu itse, ja oppii koko ajan uutta.
- Dialogi on elämässä niin arvokasta, että se on myös kasvatuksen päämäärä.
- Dialogi on siis sekä kasvatuksen päämäärä että keino. (Anttila 2003)

Dialogisessa lähestymistavassa voimme tuoda näkyväksi jotain josta emme tiedäneet ennakoon - tai jotain joka on näyttäytynyt peittyneenä.

Dialogisuuden edellytys

- Edellytyksenä on rohkeus olla avoin omalle kokemukselle.
- Avoin, kunnioittava ja kiinnostunut kuunteleminen, vuorokuuntelu, on avoimen dialogin ydin.
- Dialogi muuntaa todellisuutta, luo uusia merkityksiä, konstruoi ihmisen ajattelua ja kokemusta todellisuudesta uudelleen.
- Dialoginen kohtaaminen on kehollinen ja konkreettinen tapahtuma.

Taidepedagogiikan professori Eeva Anttila. Lisää: <https://disco.teak.fi/anttila/5-4-dialogisuus/>

Dialogisuudessa väärinymmärtämisen mahdollisuus on eettinen lähtökohta. Nöyryys siitä, että toista ei voi ymmärtää.

Katso myös: Mika Hannula: Kolmas tila - väärinymmärtäminen eettisenä lähtökohtana (2001)

- *Opiskelijat haluavat yhteisöllisyyttä, eivät henkilökohtaistamista*
- Toiveena on ”hyvä luokka” eli opiskelijaryhmä tai muu yhteisö, jossa opitaan.
- Vertaa työyhteisöön: hyvässä porukassa työ sujuu ja töihin on mukava tulla.
- Vaarana on, että opiskelijoilla oletetaan olevan jo opintojen alussa taitoja ja rohkeutta toimia muuttuvissa ja usein aikuisillekin haastavissa tilanteissa, vaikka opintojen tehtävä on tuottaa näitä valmiuksia.
- (Maunu 2016)

” Ryhmä on tärkein oppimisympäristö ja toiminta- sekä elinympäristö

- Ryhmä on tärkein oppimisympäristö –Kyky työskennellä ja vuorovaikuttaa rakentavasti erilaisissa ryhmissä on keskeinen taito oppimiselle, hyvinvoinnille ja merkitykselliselle elämälle
- Opetuksen ja ohjauksen tärkein tehtävä on antaa opiskelijoille valmiudet tehdä tätä
- Ammatillisessa koulutuksessa työn/ toiminnan ulottuvuus ja vuorovaikutuksen ulottuvuus kietoutuvat yhteen, eikä niitä ole mielekästä erotella liiaksi
- **Ihminen oppii sitä, mitä pääsee tekemään ja harjoittelemaan eniten**
- **Mitä sinä ohjaat opiskelijoita tekemään ja harjoittelemaan?”** (Maunu 2016)

Ilmapiiri ja toimintakyky

Opiskelijaryhmien ilmapiiriin ja toimintakykyyn vaikuttavat kaikkein eniten opettajien ja ohjaajien suhtautuminen ja toiminta ryhmiensä kanssa. Tämä vaikuttaa enemmän kuin esimerkiksi ryhmän jäsenten yksilölliset ominaisuudet. (Maunu 2016)

- Onko tässä korrelaationsuhde henkilökunnan ja opiskelijoiden ilmapiirin, toimintakyvyn ja hyvinvoinnin välillä?

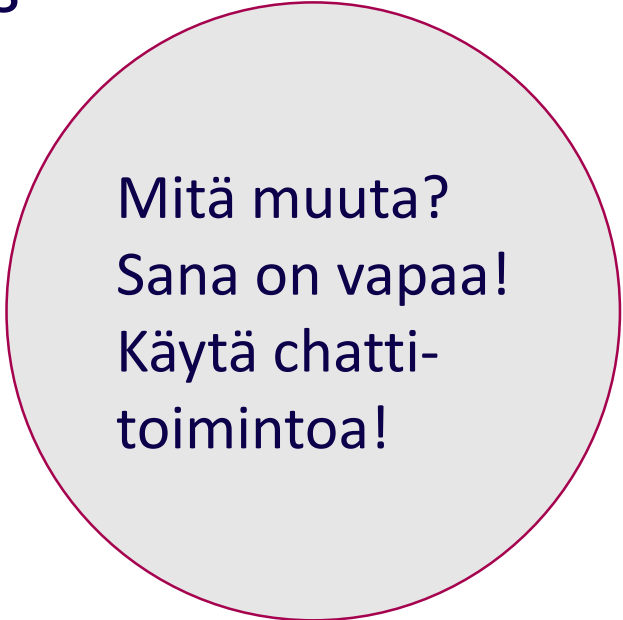
Todennäköisimmin toiveena

- Hyviä ja riittävän kiinteitä oppimisyhteisöjä
- Tarkoituksenmukaisia ja toimivia oppimisympäristöjä on tarjolla kaikille tasapuolisesti
- Aktiivinen ohjaaminen

Kyse on myös opettajien ja työpaikkaohjaajien osaamisesta ja koulutuksesta.
(Maunu 2016)

Oppilaitos turvallisena tilana ja hyvinvoivana yhteisönä

- Turvallinen tila, rohkea tila
- Moninaisuus, moniäänisyys, moninäkökulmaisuus
- Kuinka kohtaamme toisemme?
- Validointi
- Dialogisuus
- Resilienssin kehittäminen yhteisöllisesti
- Kuuluminen ryhmään/ ryhmiin

Mitä muuta?
Sana on vapaa!
Käytä chatti-
toimintoa!

Kohtaamisen välineitä

- Aitous – ole oma persoonasi
- Avoimuus – puhu vaikeistakin asioista suoraan rakentavalla tavalla
- Ammatillisuus – aikuinen ottaa kontaktia ensin
- Inhimillisyys; ymmärrä käyttäytymisen syyt vaikkeet hyväksy kaikkea!
- Luotettavuus; lupaa vain sellaista, minkä voit pitää
- Rohkeus; kysy, mitä kuuluu – miten menee?
- Älä aliarvioi omaa merkitystäsi aikuisena!
- Rajojen tunnustaminen: ketä ja mitä varten olen työssäni? Mihin voin ja mihin en voi vaikuttaa, tiimin ja työryhmän merkitys, omat rajat ja hyvinvointi

(Veivo 2011)

Avoimia ja keskustelemaan kannustavia kysymyksiä

- Saavat keskustelukumppanin miettimään ja tuottavat uutta tietoa
- Avoimia kysymyksiä: **Miten, Millainen, Mitä, Mikä, Missä, Milloin, Kuka** (Mitä sitten tapahtui, miten päädyit tähän ratkaisuun..)
 - Tapahtumaa kuvailevia
 - Kokemuksia kuvailevia
 - Tavoitteita kuvailevia
- Tarkentavia kysymyksiä
 - Kerro lisää, Tarkentaisitko vielä, mitä muuta tapahtui ..
- Täsmentäviä ja yhteen vetäviä kysymyksiä
 - Esim. Mitä tarkoittit kun sanoit?
 - Haluaisin vielä tarkistaa, että olen ymmärtänyt oikein
- Kysymyksiä, johon joutuu vastaamaan minä muodossa

Tunne- ja tietoisuustaitojen kehittäminen: harjoituksia kaikille luokka-asteille (1–12), 2019

Alle on koottu Opetushallituksen rahoittaman Lasten ja nuorten tunne- ja tietoisuustaito -ohjaajakoulutukseen osallistuneiden kehittämistehtävissä esiin nousseita harjoitteita kaikille luokka-asteille.

Focus-kortit keskittymiseen ja palautumiseen

Focus-kortit on tarkoitettu voimistelijoille treenien alkuun kehon ja mielen optimaalisen harjoitustilan saavuttamiseksi ja toisaalta treenien päätteeksi harjoitustilanteesta palautumiseen ja harjoituksen reflektointiin.

<https://blogs.helsinki.fi/hyplus-opintie/2019/12/09/tunne-ja-tietoisuustaitojen-kehittaminen-harjoituksia-kaikille-luokka-asteille-1-12-2019/>

15.9.2021 Jari Karttunen JAMK Ammatillinen opettajakorkeakoulu

FIILISKORTIT

Fiiliskortit on kehitetty ryhmätilanteiden alku- ja päätöstunnelmien kuvaamiseen. Niihin on painettu 58 erilaista tunnetta. Lisäksi mukana on neljä tyhjää korttia.

Korteilla voi mitata myös ryhmätoiminnan aikaansaamaa muutosta käyttämällä niitä sekä ennen ryhmätoimintaa että sen jälkeen ja vertaamalla tunteissa tapahtunutta muutosta. Korteja voi hyödyntää myös suomen kielen opiskeluun pohtimalla niissä esitettyjen sanojen merkityksiä.

Kokemuksien ja ideoiden jakamista

Sana on vapaa
rakentavalle
keskustelulle.

Chatti, mikrofoni, kuva.

Mitä otat mukaasi? Mikä fiilis?

15.9.2021 Jari Karttunen JAMK Ammatillinen opettajakorkeakoulu

jamk

**Kiitos!
Tack!
Giitu!**

jamk

Luettavaa

- Anttila Eeva 2003. Dialogisuus. Teoksessa Ihmis- ja oppimiskäsitykset taidepedagogiikassa. Taideyliopiston Teatterikorkeakoulu. <https://disco.teak.fi/anttila/5-4-dialogisuus/>
- Empatia on avain yhteistyön lisäämiseen 2019. Hyria-säätiö. <https://www.hraks.fi/empatia-on-avain-yhteistyon-lisaamiseen/>
- Fiiliskortit. https://www.valli.fi/wp-content/uploads/2019/11/Valli_Trainee_Fiiliskortit_tilausohje.pdf
- Frank Martela antaa viisi ohjetta rakentavaan keskusteluun: <https://www.hs.fi/elama/art-2000006388242.html>
- Geneesi 2019. Mitä on sietoikkuna? <https://www.geneesi.fi/2019/07/05/mita-on-sietoikkuna/>
- Risto Harisalo & Ensio Miettinen 2010. Luottamus pääomien pääoma. Tampere University Press. https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/100946/Harisalo_Miettinen_Luottamus_paaomien_paaoma.pdf?sequence=1
- Marke Hietanen-Peltola, Marie Rautava, Kristiina Laitinen, Eva Autio (toim.) 2019. Kohtaaminen keskiössä – Lapsi- ja nuorilähtöisyys opiskeluhuollon palveluissa. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/137983/URN_ISBN_978-952-343-307-6.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Jokinen Eeva & Venäläinen Juhana & Vähämäki Jussi 2015: Johdatus prekaarien affektien tutkimukseen. Teoksessa Prekarisaatio ja affekti (toim. Jokinen Eeva, Venäläinen Juhana). Jyväskylän yliopisto. https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/54537/Prekarisaatio_ja_affekti_kansilla.pdf?sequence=1
- Maunu Antti 2016. Yhteisöjen aika. Ryhmäilmiö-malli ja sosiaalipedagogiikka ammatillisissa oppilaitoksissa. Helsinki: Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry. <https://ehyt.fi/tuote/yhteisöjen-aika-ryhmäilmiö-malli-ammatillisissa-oppilaitoksissa/>
- Maunu Antti 2016. Amis-reformi: Ryhmä on tärkein oppimisympäristö. Yp-lehti. <https://blogi.yplehti.fi/amis-reformi-ryhma-on-tarkein-oppimisymparisto/>
- Niemi Hannele 2021. Lupa voida hyvin – myös poikkeusaikana. Jyty-lehti. <https://jyty-lehti.fi/hyvinvointi/lupa-voida-hyvin-myos-poikkeusaikana/>
- Veivo Lea 2011. Opiskelijan ja opettajan voimaannuttava kohtaaminen. AEO Ammatilliset erityisopettajat r.y. http://aeofi.virtualserver25.hosting.fi/wordpress/wp-content/uploads/2011/10/OULU-Luovikohtaaminenenerkkap%C3%A4iv%C3%A4t_Veivo.pdf